

O contribuție benefică a venit din partea dirijorului **Adrian Petrescu**, un „natural” cum ar spune englezii, talent autentic, veritabil om-orchestra – născut brașovean, format ieșean, adoptat bucureștean!

De câțiva ani, Adrian Petrescu a adăugat bagheta unei impresionante liste de instrumente la care performează. Prezența sa pe podiumul de dirijor exprimă aceeași natură, eficiență și carismă ca și în postura de instrumentist.

Auditorii. Așa cum observam la început – un public mai numeros decât era de așteptat, care a rezonat aproape imediat cu fluxul sonor ce venea dinspre scenă, răspunzând cu participare afectivă și, în același timp, cu acea tentă austeră ce i-a definit dintotdeauna pe melomanii ieșeni.

A fost o autentică oază de *Timp și Spațiu Muzical* în „deșertul” cotidian, ce face ca apropiata stagiune aniversară a Filarmonicii Moldova din Iași să devină o încântătoare ademenire. Pentru cei ce am avut răgazul și șansa de a arunca o privire în culisele constituirii ei, stagiunea 2017–2018 se anunță ispititoare: un ciclu *Beethoven* (oricât de des s-ar cânta muzica sa, Beethoven a ieșit mereu victorios în confruntarea cu Timpul!) – *Simfoniile* și *Concertele* în viziunea interpretativă a maestrului Horia Andreescu; apoi ediția a patra a *Festivalului de Coartet de coarde* (noiembrie), *Gala Tinerilor laureați ai Concursului Jeunesses Musicales* (ediția a VII-a), *Laureați ai Concursului Internațional George Enescu sărbătoriți de Filarmonica Moldova Iași*, continuarea proiectului *Muzica pentru toți* – concerte educative în mall-ul *Palas* ș.a.

Deocamdată însă, artiștii ieșeni susțin o suită de concerte în extra-stagiune, între care și cel de la București, din Festivalul Internațional *George Enescu*, cu același program simfonic, pe scena Sălii Radio, împreună cu dirijorul Adrian Petrescu și pianistul polonez Zygmunt Krauze.

Carmen CHELARU

Inaugurarea celei de-a 65-a stagiuni a Filarmonicii ploieștene

Ca de obicei, deschiderea stagiunii Filarmonicii din Ploiești este o sărbătoare așteptată atât de publicul fidel, care va pași în fiecare joi cu evlavie în „sanctuarul” muzicii, cât și de personalitățile vieții mondene a urbei, așezate pe locurile rezervate, pentru care acest nou început înseamnă câteva clipe de încântare, prilej de arborare a toaletelor elegante și momente

de socializare la un pahar de vin în pauza concertului, după care, din păcate,... plecarea acasă. Anul acesta evenimentul a avut un plus de încărcătură emoțională, aspect dedus din scurta alocuțiune adresată cu multă căldură publicului de directorului instituției, **Vlad Mateescu**, având în vedere că Orchestra Simfonică a Filarmonicii „Paul Constantinescu” se află la momentul jubiliar al celei de-a 65-a stagiuni, iar concertul inaugural a fost integrat în marele Festival Internațional „George Enescu”. Spectacolul, sub bagheta dirijorului **Radu**

Postăvaru, a avut ca soliști trei tineri câștigători ai Ediției a XIII-a din 2014, a Concursului Internațional „George Enescu”: pianistul spaniol **Josu de Solaun**, scolar la New York, violonistul de origine română născut în Germania **Ștefan Tarara** și violoncelista coreeană **Eun-Sun Hong** născută la Seoul, discipolă a maestrului Frans Helmerson din Germania.

Repertoriul abordat de soliști alături de orchestra Filarmonicii Ploieștene a trezit în inima spectatorilor sentimentul de recunoștință dar și mândrie locală, întrucât patronul acestei redutabile orchestre, Paul Constantinescu, a fost omagiat cum se cuvine prin două dintre cele mai reprezentative lucrări ale sale: *Triplul concert pentru pian, vioară și violoncel*, cântecul de lebedă al strălucitului compozitor, și *Simfonia ploieșteană* (terminată în 1961) al cărei manuscris se află în posesia Muzeului Memorial închinat muzicianului și care a fost compusă în semn de mulțumire pentru felul în care orașul natal a înțeles să-și sărbătorească fiul la împlinirea vârstei de 50 de ani. Lângă aceste lucrări de referință ale literaturii simfonice românești a stat *Nocturna în Re b* pentru pian, de George Enescu, orchestrată în chip strălucit de pianistul timișorean **Sorin Petrescu**. Dealtfel, concertul a debutat cu această lucrare despre care, pe drept cuvânt, muzicologul Irina Cristina Vasilescu (semnatara programului de sală) spune că *ține în egală măsură de poem și de dramă instrumentală asemenea unor creații pianistice programatice* lisztiene. Orchestratorul lucrării a sesizat din plin factura creației iar solistul a redat-o impecabil: irizări luminiscente de culori sonore fuzionând în noi spectre, heterofonii între instrumentul solist și orchestră, gonguri dramatice generate de ostentația sunetelor grave, solouri ale instrumentelor de suflat izvorâte ca din neant, din pasta sonoră, transparența momentelor de cantilenă nocturnă au condus ascultătorii în atmosfera onirică creată cu măiestrie de solistul magician.

Triplul concert de Paul Constantinescu a întregit într-un fel, pentru auditor, portretul interpretativ al pianistului evidențiind însă și calitățile celorlalți doi parteneri care au dovedit pe deplin înțelegerea acestei dificile partituri, structura modală condensată a materialului sonor și măiestria prelucrării lui. Trăvăliul orchestral abundând în imitații, fugato-uri, isoane, monodii multiplicare în spirit arhaic și alte procedee componistice deopotrivă tradiționale și moderne, paralel cu ritmica heterogenă colorată, reminiscență a influențelor folclorice - bizantine integrate cu măiestrie de autor în discursul sonor au fost sesizate și redată cu mare autenticitate de grupul solistic unitar până la monolit. Dramatismul amestecat cu atmosfera de veselie dansant-debordantă, dialogul jucăuș între soliști și orchestră din partea I, solourile pline de tensiune ale violoncelului, apoi ale viorii, punând astfel în evidență atmosfera meditativ-poetică înclinată uneori spre tragism a părții a II-a, exuberanța și frenezia presărată pe alocuri cu accente grotești (amintind de atmosfera sonoră a *Noptii furtunoase*) izvorâtă din momentele solistice ale celor trei parteneri din partea a III-a, transfigurarea temelor în diverse ipostaze (duioșie, grandoare, veselie, grotesc, frenezie, nostalgie), au fost redată cu simțire autentică, prin viziunea de ansamblu a dirijorului, dar și prin pătrunderea surprinzător de profundă a sensului muzicii lui Paul Constantinescu de către soliștii serii, venind din spații culturale atât de diferite.

Simfonia ploieșteană, opus de mare anvergură, pe a cărei partitură în originală Paul Constantinescu a scris dedicația: „Orașului meu natal și Filarmonicii, în amintirea începuturilor mele muzicale”, conține flash-uri programatice: *Început*, *Idilă prahoveană*, *Muncă întreruptă*, *Ce-ți doresc eu ție* amintind de faptul că, inițial, autorul proiectase să scrie o suită în care prima parte să zugrăvească orașul văzut prin ochii de copil, a doua parte

să redea imaginea crângurilor răcoroase și a apelor mici care încing orașul, a treia să illustreze dragostea de viață și de muncă a localnicilor după momentul prăpădului produs de bombardamentele celui de-al doilea război mondial, iar finalul să fie ca o urare de prosperitate pentru oraș și locuitorii lui. Însuflețită de acest generos mesaj muzical, condusă cu înalt profesionalism de maestrul Radu Postăvaru, orchestra ploieșteană a avut o prestație de excepție, iar imaginile din *Ploieștiul de ieri și de azi* proiectate pe un ecran din spatele ansamblului, concepute într-un sugestiv colaj realizat de Eugen Paveleț, Ioan Groșescu și Andi Enache au completat în mod fericit imaginea muzicală.

Într-un cuvânt, un început de stagiune sărbătoresc, plin de succes, aplaudat îndelung de publicul fidel al filarmonicii, prin care s-a dovedit că muzica românească interpretată cu responsabilitate și profesionalism, cu suflet și dorință de perfecțiune, este la fel de gustată de spectatori, ca și lucrările din literatura muzicală universală devenite „hit-uri”.

Sanda HIRLAV MAISTOROVICI

(Ano) timp sonor în deschiderea stagiunii clujene 2017-2018

Început de toamnă, început de stagiune – dar în ipostaza continuității spectacolelor Festivalului Internațional „George Enescu”. Sala Auditorium Maximum a găzduit în data de 14 septembrie a.c., orchestra Filarmonicii „Transilvania”, pianistul Aaron Pilsan și baritonul Cristian Hodrea într-un concert de

Aaron Pilsan, Dennis Russell Davies

succes dirijat de Dennis Russell Davies urmând ca două zile mai târziu protagoniștii să exceleze cu același repertoriu pe scena bucureșteană.

Evenimentul artistic a debutat cu lucrarea *Cantus gemellus* semnată de Cornel Țăranu în 2014, a cărei primă audiere absolută a avut loc în 24 aprilie 2015 în cadrul Festivalului „Cluj Modern”. Sub bagheta dirijorului, orchestra a redat într-o manieră extrem de rafinată detalii care au conturat ecourile unui cântec de copii și au scos în evidență o „constelație” sonoră care îi reclama pe Castor și Polux – efigie mitologică a iubirii frățești ideale – în ipostază instrumentală. La o posibilă întrebare, firească de altfel: „de ce *Cantus gemellus*?”, însuși compozitorul a relevat faptul că lucrarea, care vădește reminiscențe folclorice prezentate într-un context postmodern, „poate fi un semn de zodiac dar și cântecul pentru copii intonat de două instrumente-gemene.” Recitativul răsunător al baritonului Cristian Hodrea, variațiile la nivel melodic sau ritmic, precum și perechea de blockflöte care se îndepărta de pe scenă cântând, toate au constituit elemente integrante care au creat o atmosferă de suspans, învăluind publicul în misterul unor elemente inovative. Prestația artistică a atins momente de acumulare afectivă extrem de captivante, sugerând apariția unui torent sonor care te cuprindea, îți crea și re-crea stări de uimire înnemurate cu acel discret și tulburător *mysterium mirabile*.

Și pentru a continua în același ton, pianistul a prezentat

publicului clujean *Concertul pentru pian „Böse Zellen”* (2006, rev. 2007), de Thomas Larcher. Tânărul virtuoz a devenit un alter-ego virtual, pentru a reuși să redea însăși intenția compozitorului (concretizată în lucrare): „drumul spre necunoscut al celui care caută direcția pe care o va lua viața cuiva”. Interpretarea a fost marcată de pendularea între certitudine și incertitudine, sau de „încercări de a găsi direcțiile, de a simți cu grijă sau cu vehemență drumul cuiva către ceva, sau de a forța perspectivele”. Efectele sonore s-au încadrat foarte bine în sfera transcendentalului, preluând efectiv emoțiile ascultătorilor și purtându-le când pe culmile, când în văile adânci ale muzicii, într-un periplu imaginar care evocă magnificența Alpilor Tux (*Tuxer Alpen*), la poalele cărora a văzut lumina zilei compozitorul. Aceeași orchestrație precum în *Concertul nr. 22 în Mi bemol major, KV 482*, de Mozart și totuși de o textură sonoră complet diferită, parcă din altă sferă, caracterizată în permanență de acel „neașteptat” sau neprevăzut care urmărește existența omului.

Simfonia în sol diez minor (2014), de Elliot Goldenthal a încununat (ano)timpul clujean cu un șirag de „perle”, născut într-o ambianță proprie muzicii de film. Caracterizată de muzicalități ample cu reminiscențe sumbre, pe alocuri războinice, simfonia a fost compusă după oratoriul *Fire Water Paper*, scris pentru comemorarea războiului din Vietnam. Dennis Russell Davies a dozat cu deosebită perspicacitate dramatismul orchestral din *Moderato con moto* al primei părți, l-a amplificat în *Rondo Agitato* din partea secundă, iar spre final a condus discursul la nivelul întregului ansamblu spre un *accelerando* de impact. Pe întregul parcurs, un rol de mare efect l-a avut compartimentul de percuție, iar în a doua parte doi soliști au completat diversitatea ritmică poziționându-se între spectatori, intensificând, astfel, sonoritățile de bătaie create. Tensiunea a fost subliniată de loviturile de gong care au conferit o tentă apocaliptică interpretării.

Este de la sine înțeles că un astfel de început de stagiune deosebit de promițător, care a marcat un concert reușit cu interpretări de excepție, a stârnit interesul publicului pentru a asculta lucrările pe care Filarmonica „Transilvania” este pregătită, ca întotdeauna, să le dezvăluie cu profesionalism și cu noi valențe interpretative. Așadar, încă o dată s-a confirmat în inima Transilvaniei remarca filosofului român Emil Cioran (din „Amurgul gândurilor”): „muzica este timp sonor”. Pentru el, da, „muzica” este „timp sonor”; la Cluj, muzica este și anotimp sonor!

Cristina ȘUTEU

Festival de muzică nouă la Bacău

De remarcat interpretarea talentatului pianist grec Vassilis Varvaresos în simfonicul ce a deschis ediția a XXXI-a a Festivalului Internațional Zilele Muzicii Contemporane, ce s-a desfășurat la Sala Ateneu din Bacău în perioada 20-23 septembrie.

Seara de joi a debutat cu fragmente din *Rapsodia a II-a* de George Enescu, în coregrafia lui Octavian Popa și a Simonei Baicu, cu dansatori de la Colegiul Național de Artă „George Apostu” și Asociația Reverence. Seara subintitulată *Vest 1* a avut ca protagoniști pe membrii Trio-ului *Contraste*, fondat în anul 1986 – flautistul Ion Bogdan Ștefănescu, pianistul Sorin Petrescu, percuționistul Doru Roman. Ei au prins în program lucrări de: Laura Manolache, Lucian Meșianu, Aurel Stroe, Doina Rotaru, Violeta Dinescu.

Ansamblul *Archaeus*, condus de Liviu Dănceanu, a interpretat în această ediție lucrări de Ștefan Niculescu - de la a cărui naștere s-au împlinit 90 de ani în 31 iulie: *Echos 2*, *Sextuplum*, *Triplum 2*, *Tastenspiele*, *Sinchronie 1* și *Sextuplum* de Liviu Dănceanu. Laureat al Premiului Herder, membru al Academiei Române, profesor de compoziție pe parcursul a patru